

Hotbilder och vår tid

Galleri Estetica

Jan-Erik Andersson, pågår

t o m 6 mars

galerie holm

Botvid Kihlman t o m 6 mars

KONST



● JAG MÅSTE erkänna att Jan-Erik Andersson var en för mig okänd konstnär tills dess jag steg in på Galleri Estetica och konfronterades med hans målningar och emaljer. Sedan undrade jag varför jag inte hört talas om honom eftersom mötet med hans bilder blev en sådan där sällsynt men kolossal upplevelse som skakar om en och gör en förskrämt lycklig. Är det den svenska provinsialismens fel detta?

När man talar med uppsvenskar om goda skånska konstnärer möts man ofta med okunnighet. Och här kommer en norrbottning som visst är välrepresenterad på museer och dylikt och som har ställt ut runt om i landet och ganska nyligen i Köpenhamn och så är han då okänd för många av oss som skriver om konst i denna sydliga landsända. Det är förstås skandal och jag skäms vederbörligen. Det får inte vara så att det bara är 08:orna som räknas i detta avlånga och kulturrika land!

Fågelmonster

Oljemålningen **Staffans hundar** visar en fågelhövdad figur på en slätt med randberg eller ringmur och så högt där uppe på en brunrökig himmel en måne med två hundar – de anspelar förstås på Staffans Hallströms berömda "Ingens hundar". Över bilden ligger ett obehagligt grönt ljus och fågelmonstret har vänt bort huvudet från månen med ett föraktfullt uttryck. Huvudet och månen tycks ändå ha förbindelse med varandra längs diagonalen och gammontret (?) i prästkappa (??!) förefaller ha fått stånd av någon irrationell anledning.

Man kan komma att tänka på det gåtfulla geniet Hieronymus Bosch som kan ha ett liknande själsligt sjuka ljus över sina helvetesbilder och fågelhövdade



Jan-Anders Eriksson: "Staffans hundar", olja.

monster som plågoandar – ta t ex den människoätande och -skitande djävulen i högra delen av "Lustarnas trädgård" på Prado i Madrid.

Jag frågar ett litet barn på utställningen vad hon ser och hon säger: "Det är en fågel. Den ska ta en mus!"

Ja, det ligger mycket i det fast musen inte syns. Det är ett hot som gestalten uttrycker och det som hotar existerar utanför bilden. Samtidigt hotas kanske gestalten själv för det kan vara Atlantis som sjunker i rök och aska som syns vid horisonten. Eller varför inte Pompeji 79 e Kr under romersk vargmåne och med Vesuvius sprutande pimpsten och aska. Då blir gestalten kanske Gajus Plinius d ä, den romerske historiker som omkom vid detta utbrott.

Uderygningen är i varje fall nära och det är självklart vår egen uderygning det handlar om i denna genialt arketyppiska bild – en

av de starkaste jag över huvud taget sett under många år som konstbedömare.

Atomavfall på Kola

En direkt koppling till samtiden finner jag i "Expedition i utkanten" där ett par förvridna gestalter står på en lerig slätt och utstrålar ett underligt ljus som var de vittrade och självlysande. I bakgrunden syns hussilhuetter som ruvar på fara och död – säkert kan man i detta utläsa det hot som man i Norrbotten känner från de ryska atomkraftverken och den gigantiska miljönedsmutsningen på Kolahalvön. Expeditionen till utkanten av tillvaron är samtidigt självklart en upptäcksfärd i psyket, en konfrontation med skräcken för den förbrända zon där medeltidsvärlden slutade i ett stup ner i förintelsen.

Gå och se den märklige bildskaparen Jan-Anders Eriksson på Galleri Estetica! Det var länge sedan jag hade en så stark upple-

velse i ett galleri och fastän detta är inte är så långt kommet, törs jag tro att detta för mig kommer att förbli årets galleriutställning i Malmö!

Ett annat Malmögalleri som håller hög klass är 25-årsjubilerande **galerie holm**. Där visas så gott som alltid kolorister av hög klass. **Botvid Kihlman** målar sin trädgård i skiftande ljus och han använder en pointillistisk eller kanske "streckilistisk" teknik som kan påminna om van Gogh. I "Höst" vibrerar rosa, grönt, gult och rött i rytmiska hugg och bakom denna virvel av växtmassa skymtar himlen gråvit genom trädens döda blad. Visst kan man bli glad åt denna färgexplosion men den ger samtidigt ett oroligt intryck vilket inte har någon direkt klangbotten i penselföringen som är försiktigt upprepande.

JEAN BOLINDER